

SELETUSKIRI

maeluministri määruse „Maaeluministri 8. mai 2015. a määruse nr 58 „Mikro- ja väikeettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“ muutmise“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Maaeluministri määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) § 67 lõike 2 ja § 82 lõike 3 alusel.

Maaelu arengu toetusi antakse „Eesti maaelu arengukava 2014–2020“ (edaspidi *arengukava*) alusel, mis kinnitati Euroopa Komisjoni 13. veebruari 2015. a rakendusotsusega, millega kiidetakse heaks Eesti maaelu arengu programmile Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist toetuse andmine.

Maaeluministri 8. mai 2015. a määruses nr 58 „Mikro- ja väikeettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“ (edaspidi *määrus*) tehakse vajalikud muudatused tulenevalt komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78), muutmisest, mille kohaselt peab mikro- ja väikeettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetuse (edaspidi *toetus*) taotleja edaspidi kinnitama, et kahe aasta jooksul enne taotluse esitamist ei ole toimunud sama või sarnase tegevuse või selle osa ümberpaigutamist sellesse ettevõttesse, kuhu taotletava toetuse abil tehakse investeering. Lisaks peab toetuse saaja kinnitama, et kahe aasta jooksul arvates toetuse väljamaksmisest ei toimu sama või sarnase tegevuse või selle osa ümberpaigutamist sellest ettevõttest, kuhu saadud toetuse abil on investeering tehtud.

Ülejäänud muudatused on oma olemuselt normitehnilised ning täpsustavad ja selgitavad.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Maaeluministeeriumi kaubanduse ja põllumajandussaadusi töötleva tööstuse osakonna nõunik Janeli Tikk (625 6299, janeli.tikk@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Maaeluministeeriumi õigusosakonna nõunik Kadri Jänes (625 6539, kadri.janes@agri.ee). Keeleliselt toimetab eelnõu Maaeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määrust muudetakse järgmiselt.

Eelnõu punktiga 1 täiendatakse sõnastust. Muudatus tuleneb Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 29 lõikest 3.

Eelnõu punktis 2 täpsustatakse sõnastust, ühtlustades selle määruse § 10 lõike 7 punkti 1 sõnastusega, mille eesmärk on vältida sätte valesti tõlgendamist. Jätkuvalt loetakse abikõlblikuks üksnes taotluse esitamise ajal kuni kolme aasta vanuse kasutatud seadme ostmist, kui selle ostmiseks ei ole kasutatud toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu vahenditest, sealhulgas välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi, ning nimetatud seadme hind ei ületa selle turuväärtust ja on väiksem kui uue samaväärse seadme hind. Kasutatud seadme puhul kontrollitakse üldjuhul seadme vanust tootja tehnilise passi andmete, ostu-

müügilepingute, tootja poolt välja antud garantiidokumentide, müüja kinnituste ja muude dokumentide alusel.

Eelnõu punktiga 3 muudetakse määruse § 6 punkti 6, viies selle kooskõlla määruse § 15 lõike 2 punktiga 1¹. Muudatusega täpsustatakse sõnastust, et oleks üheselt mõistetav, et liisingumakse on abikõlblik kulu ainult siis, kui asja omandiõigus läheb toetuse saajale üle hiljemalt viie aasta möödudes arvates Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti (edaspidi *PRIA*) poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid hiljemalt 2023. aasta 31. detsembril.

Arvestades, et liisingu puhul tuleb maksta toetus toetuse saajale ainult tegelikult tehtud ja tasutud kulude alusel, siis on vajalik pikendada tegevuse elluviimise ja selle elluviimist tõendavate dokumentide esitamise perioodi viie aastani arvates *PRIA* poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest, et toetuse saajal jääks mõistlik aeg liisingumaksete tasumiseks. See tähendab, et liisingulepingu alusel ostetud investeeringuobjekti puhul liisingumaksetega seotud kulud võib toetuse saaja tasuda pikema perioodi jooksul kui kaks aastat arvates *PRIA* poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest. Liisingulepingu alusel soetatud asja omandiõigus peab liisinguperioodi lõppedes toetuse saajale üle minema – sellega tõendab ta, et investeeringuga seotud kulud on tegelikult tehtud ja nende eest on ka tasutud.

Eelnõu punktis 4 täpsustatakse neid kulusid, mida ei loeta abikõlblike kulude hulka. Lisaks rendi-, kütuse-, koolitus- ja sidekuludele on mitteabikõlblik kulu ka üürikulu.

Eelnõu punktiga 5 täiendatakse loetelu selle kohta, milliseid andmeid peab hinnapakkmus sisaldama. Lisaks peab hinnapakkmuses olema välja toodud ka hinnapakkuja majandustegevuse registreerimise number.

Eelnõu punktis 6 täpsustatakse viidet.

Eelnõu punktiga 7 täiendatakse loetelu selle kohta, milliseid andmeid peab taotleja avalduses esitama. Euroopa Komisjoni selgituste kohaselt tuleb liikmesriikidel muuta kõiki komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 alusel rakendatavaid investeeringuteks ettenähtud regionaalabi kavasad, et võtta arvesse muudatusi nn ümberpaigutamist keelavates sätetes. Komisjoni määrusega (EL) 2017/1084, millega muudetakse määrust (EL) nr 651/2014 sadama- ja lennujaamataristule antava abi, kultuuri edendamiseks ja kultuuripärandi säilitamiseks antavast abist teavitamise künnise, spordi- ja mitmeotstarbelise vaba aja veetmise taristule antava abi ja äärepoolseimaid piirkondi käsitlevate regionaalse tegevusabi kavade osas ning millega muudetakse määrust (EL) nr 702/2014 abikõlblike kulude arutamise osas (ELT L 156, 20.06.2017, lk 1–18), täiendatakse komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artiklit 14 lõikega 16, mille kohaselt abisaaja kinnitab, et kahe aasta jooksul enne abitaotluse esitamist ei ole toimunud ümberpaigutamist ettevõttesse, kuhu tehakse taotletud abi alusel algne investeering, ning ta võtab kohustuse, et ümberpaigutamist ei toimu kahe aasta jooksul pärast seda, kui taotletud abi alusel on algne investeering tehtud.

See tähendab, et toetuse taotleja peab kinnitama, et kahe aasta jooksul enne taotluse esitamist ei ole toimunud ühest ettevõttest sama või sarnase tegevuse või selle osa üleviimist sellesse ettevõttesse, kuhu taotletava toetuse abil tehakse investeering ehk ei ole toimunud ümberpaigutamist ettevõttesse, kuhu taotletava toetuse abil tehakse esialgne investeering. Lisaks peab toetuse saaja kinnitama, et kahe aasta jooksul arvates *PRIA* poolt viimase toetusosa väljamaksmisest ei toimu sellest ettevõttest ümberpaigutamist, kuhu saadud toetuse abil on investeering tehtud.

Ümberpaigutamise mõiste on toodud komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 2 punktis 61a, mille kohaselt on ümberpaigutamine sama või sarnase tegevuse või selle osa üleviimine ühest EMP lepingu osalisriigi ettevõttest (algne ettevõtte) teise EMP lepingu muus osalisriigis asuvasse ettevõttesse, kuhu toetatav investeering tehakse (toetatav ettevõtte). Ümberpaigutamise toimub siis, kui toode või teenus täidab nii algses kui ka toetatavas ettevõttes vähemalt osaliselt

sama otstarvet ja vastab sama liiki tarbija nõudmistele või vajadustele ja EMP-s asuva abisaaja ühes ettevõttes lähevad samas või sarnases tegevusalas kaduma töökohad. Seega on ümberpaigutamise tegemist sel juhul, kui on täidetud viis kumulatiivset tingimust: 1) sama või sarnase tegevuse üleviimine; 2) eelnimetatud üleviimine toimub ühest EMP liikmesriigist teise; 3) toode või teenus täidab mõlemas ettevõttes vähemalt osaliselt sama otstarvet; 4) toode või teenus vastab mõlemas EMP liikmesriigis sama liiki tarbija nõudmistele või vajadustele; 5) EMPs asuva abisaaja ühes ettevõttes lähevad samas või sarnases tegevusalas kaduma töökohad. Näiteks ettevõtja A tegutseb Eestis ja toodab vorsti ning taotleb investeeringutoetust seadmete ostmiseks. Samal ajal ettevõtja A laiendab oma tegevusala ka Lätti ehk hakkab seal tegelema vorstitootmisega (toode täidab sama eesmärki), kuid jätkab oma tegevust ka Eestis (töökohad ei kao). Kuna samas või sarnases tegevusalas töökohad kaduma ei lähe, siis ei ole üks kumulatiivsetest tingimustest täidetud ja seetõttu ei ole tegemist ümberpaigutamise komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 14 lõike 16 tähenduses.

Lisaks täiendatakse andmete loetelu punktidega, mille kohaselt peab taotleja esitama andmed selle kohta, kas ta on autonoomne ettevõtja, partnerettevõtja või seotud ettevõtja ning kui palju tal on töötajaid. Kui taotleja kuulub kontserni, siis peab ta esitama andmed ka kontserni liikmete ja taotleja üle lepingu või muul alusel valitsevat mõju omava ettevõtja kohta. Nimetatud andmeid kasutatakse taotleja suuruse määramisel.

Eelnõu punktis 8 sätestatakse, et taotleja peab esitama majandusliku jätkusuutlikkuse hindamise mudeli (lisa 1) abil koondhinnangu arvutamiseks asjakohased bilansid ja kasumiaruanded, kui need ei ole kättesaadavad äriregistrist. Samuti esitab taotleja vajaduse korral kuue kuu finantsnäitajad. Kui taotlusvooru alguspäeva seisuga on taotleja majandusaasta kestnud vähemalt kuus kuud, siis see periood annab ettevõtja majanduslikust olukorrast täpsema ülevaate.

Eelnõu punktis 9 sätestatakse, et kui taotleja kuulub kontserni, siis peab taotleja esitama taotluse esitamisele vahetult eelnenud kahe majandusaasta kinnitatud majandusaasta konsolideeritud aruande ära kirjad juhul, kui need ei ole kättesaadavad äriregistrist. Muudatusega väheneb dokumentide arv, mis tuleb taotlejal koos avaldusega esitada.

Eelnõu punktis 10 täpsustatakse § 10 lõike 7 punkti 3 sõnastust, sätestades, et edaspidi peab taotleja esitama üüri- või rendilepingu ära kirja või kasutusvalduse lepingu ära kirja.

Eelnõu punktis 11 tunnistatakse kehtetuks määruse § 10 lõike 7 punkt 5 ja lõike 8 punkt 1, mille kohaselt peab taotleja esitama ehitusloa või ehitusteatis, kui toetust taotletakse ehitise ehitamiseks või sellise seadme soetamiseks, mille paigaldamiseks on vajalik ehitusluba või ehitusteatis. Edaspidi ei esitata PRIA-le nimetatud tegevuste korral ehitusluba või ehitusteatis, vaid see peab olema kättesaadav ehitisregistrist.

Eelnõu punkti 12 kohaselt ei pea taotleja tõendama investeeringuobjekti aluse maa omandikuuluvust. PRIA kontrollib asjakohast õigust kinnistusraamatust. Kui taotleja kasutab maad hoonestusõiguse alusel, siis tuleb toetuse taotlemisel esitada asjakohast õigust tõendava lepingu ära kiri. Nimetatud lepinguga koos tuleb PRIA-le esitada ka kõik lepingu lisad, sealhulgas asendiplaan.

Eelnõu punktis 13 täiendatakse määruse § 10 lõikega 11, sätestades, et kui toetust taotletakse ehitise ehitamiseks või sellise seadme soetamiseks, mille paigaldamiseks on vajalik ehitusseadustiku kohaselt ehitusluba või ehitusteatis, siis peab see olema kättesaadav ehitisregistrist. Nimetatud nõudega tagatakse, et investeeringuobjekti kasutatakse sihtotstarbeliselt vähemalt sihipärase kasutamise perioodi lõpuni.

Eelnõu punktis 14 sätestatakse, et toetuse saaja peab kinnitama, et kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest ei toimu sama või sarnase tegevuse või selle osa

ümberpaigutamist sellest ettevõttest, kuhu toetuse abil on tehtud investeering. See tähendab, et toetuse saaja võtab kohustuse, et selle ettevõtte sama või sarnast tegevust või selle osa ei viida üle teise ettevõttesse. Täpsemalt on seletuskirjas ümberpaigutamise tingimusi selgitatud eelnõu punkti 7 selgitava osa juures.

Eelnõu punktis 15 kehtestatakse määruse lisa 4 uues sõnastuses.

Hindamiskriteeriumis 1.1 täpsustatakse kriteeriumi ja selle joonealuse märkuse sõnastust. Nimetatud kriteeriumit täiendatakse nõudega, et töödeldud toode peab olema pakendatud müügipakendisse, mis tähendab, et toode on suunatud lõpptarbijale ning on seega kõrgema lisandväärtusega toode.

Hindamiskriteeriumis 1.2 täpsustatakse joonealuse märkusega, millistele nõuetele peab kaubamärk vastama. Nimetatud hindamiskriteeriumis saab taotleja lisahindepunkti, kui ta on taotluse esitamise aastal või sellele vahetult eelnenud aastal tootnud töödeldud toodet, mida on tema kaubamärgi all realiseeritud jaekaubanduses. Kaubamärk, millega toode on tähistatud, peab olema registreeritud või peab olema esitatud avaldus nimetatud kaubamärgi registreerimiseks. Registreeritud kaubamärgi kasutamine on heaks vahendiks maine kujundamisel ja annab eelise välisturule sisenemisel. Sellest tulenevalt antakse taotlejale oma kaubamärgi kasutamise eest ka lisapunkt.

Hindamiskriteeriumis 8 täpsustatakse hindepunktide andmist. Kui varasemalt sai 4 hindepunkti taotleja, kelle toetatava tegevuse kohta taotletava toetuse määr jäi vahemikku 25–29%, siis tulevikus saab ta 4 hindepunkti, kui toetatava tegevuse kohta taotletava toetuse määr on vahemikus 15–29%. Kuna nimetatud hindamiskriteeriumi eesmärk on eelistada neid taotlejaid, kes panustavad investeeringusse oma vahendeid rohkem, siis kehtestatakse edaspidi minimaalseks toetuse määraks 15% ja antakse selle eest ka kõrgemad hindepunktid. Seega on muudatuse eesmärk anda kõrgemad hindepunktid taotlejale, kelle taotletava toetuse määr on väiksem.

Ülejäänud hindamiskriteeriumites tehtud muudatused on täpsustavad.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548) ning komisjoni määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78).

Eelnõus nimetatud Euroopa Liidu õigusaktid on kättesaadavad Euroopa Liidu Teataja veebilehel <http://eur-lex.europa.eu>.

4. Määruse mõjud

Muudatused tagavad määruse rakendamisel parema õigusselguse. Muudatused loovad ettevõtjatele paremad ja selgemad tingimused toetuse taotlemiseks. Tehtavate muudatustega taotleja ega toetuse saaja halduskoormus ei suurene.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse koostöölastamiseks Rahandusministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile eelnõude infosüsteemi EIS kaudu.

Eelnõu on koostatud koostöös PRIA-ga. Eelnõu esitatakse arvamuse andmiseks PRIA-le.